

Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta

Katedra psychologie

Posudek oponenta bakalářské práce

Téma práce: Budoucnost pohledem dospívajících chlapců v zařízeních pro výkon ústavní výchovy

Autorka práce: Jorika Trundová

Vedoucí práce: Mgr. Hana Novotná

Autorka se ve své bakalářské práci věnuje tomu, jak dospívající chlapci, kteří jsou umístěni v diagnostickém ústavu pro mládež z důvodu výskytu problematického chování, pracují s tématem budoucnost. Cílem její práce je zmapovat, jak si chlapci představují svou vlastní budoucnost v některých základních životních oblastech jako je profesní uplatnění, rodina, volný čas a vrstevnické vztahy a zároveň, jak je toto ovlivněno jejich dosavadním životem.

Teoretická část rozpracovává témata, která souvisí s cílem, který si autorka pro svou práci vytkla. Věnuje se období dospívání a změnám, které jej provází, popisu základních druhů rizikového chování, systému ústavní a ochranné výchovy a tomu, jak je chápán v psychologické literatuře pojem budoucnost. Text je srozumitelně členěn, lze se v něm snadno orientovat. Rozsah je odpovídající úrovni práce a opírá se přiměřeně množství české i zahraniční literatury. V jednotlivých podkapitolách se autorka drží základních faktů a nejzajímavější částí je podkapitola zabývající se budoucností.

V úvodu empirické části autorka popisuje zvolenou metodologii, tj. kvalitativní výzkum, při kterém budou analyzovány polostrukturované rozhovory se šesti dospívajícími chlapci, kteří jsou aktuálně ve výkonu ústavní výchovy. Rozhovory si kladou za cíl zodpovědět čtyři výzkumné otázky, a to od nejobecnější roviny – „Co si chlapci představují pod pojmem budoucnost?“ až po komplikovanou otázku – „Jak se odráží dosavadní životní zkušenost chlapců do jejich představ o budoucnosti?“. Výzkumné otázky nejsou dále precizovány formou podotázek, což by zejména u otázky, která se týká vlivu minulosti na budoucnost, bylo ku prospěchu. Pozitivně vnímám přehled aspoň části otázek, které autorka použila v rozhovoru ve standardní části textu.

Samotné zpracování výsledků je prezentováno přehledně a srozumitelně, ačkoliv se jedná spíše o přehled a shrnutí řečeného a hlubší analýza - jak v rámci jednotlivých kazuistik, tak celého vzorku - podle mého názoru chybí. Ocenit lze stanovení stěžejních momentů u každé kazuistiky, výhodnější by však bylo určit kategorie kazuistikami napříč.

Výsledky výzkumu pak nabízí přehled toho, co jednotliví aktéři výzkumu sdělují, že od budoucnosti očekávají, případně chtějí, zda mají z budoucnosti obavy či nikoliv a jak si představují svůj život ve vytyčených oblastech. Dále také srovnání mezi jednotlivými

účastníky. Jako nejproblematictější výzkumnou otázku vnímám tu, která si stanovila za cíl prozkoumat vliv dosavadní zkušenosti chlapců na jejich pojetí budoucnosti, a to jak na úrovni samotného formulování tak zpracování.

Diskuse získaných výsledků s literaturou není podle mého názoru provedena precizně a dostatečně, což odkazuje také k výše komentované plochosti textu.

Otázky k obhajobě:

1. Bylo možné napříč rozhovory vysledovat nějaké momenty, díky kterým by bylo možné usuzovat na to, jakým způsobem se chlapci v ÚV vztahují k budoucnosti na obecnější úrovni?
2. O jakém konkrétním vlivu dosavadních zkušeností na vnímání budoucnosti lze uvažovat?
3. Jaké výsledky výzkumu by autorka očekávala u dospívající běžné populace? Byly by zde oproti jejímu výzkumnému vzorku suspektně nějaké rozdíly? Případně jaké?

Závěr: Bakalářskou práci Joriky Trundová doporučuji k obhajobě s výhradami.

Praha, 1. září 2020

Mgr. Kristina Pernicová